

Norges vassdrags- og energidirektorat

E-post: nve@nve.no

Dato
19.06.2023Vår referanse
21/00550Deres referanse
202106929**Nedlegging av dam Sølva ved gamle Sølva kraftverk i Alvdal -
Østerdalen Kraftproduksjon AS sine kommentarer til innkomne høringsuttalelser**

Det vises til Østerdalen Kraftproduksjon AS (ØKAS) sin søknad av 8.04.2021 om nedlegging av dam Sølva. Søknaden har vært utlagt til offentlig ettersyn og ØKAS sine kommentarer til de innkomne høringsuttalelsene følger vedlagt.

Gamle Sølva kraftverk er gått til havari og det er bygd nytt kraftverk og ny dam i vassdraget. Det er ØKAS sin vurdering at det ikke eksisterer noe økonomisk grunnlag for å opprettholde dam Sølva og utføre oppgradering som er nødvendig om dammen skal bestå. Vi viser til vannressurslovens kapittel om nedlegging av vassdragsanlegg og oppfordrer NVE til å fatte vedtak som muliggjør en permanent nedlegging av anlegget som omsøkt.

ØKAS registrerer at Alvdal kommune og flere lokale interessenter er negative til nedlegging og mener dammen bør opprettholdes. I et forsøk på å imøtekomme disse planlegger ØKAS å sende et tilbud til Alvdal kommune om å overta eierskapet til dammen.

Søknad om nedlegging fremmes med hensyn til damsikkerhet, og ØKAS oppfordrer NVE til å fortsette behandling av nedleggings søknaden mens Alvdal kommune tar stilling til tilbudet.

ØKAS sine kraftverk driftes av Hafslund Eco Vannkraft AS (HEV), som også bistår med fagstøtte i prosessen med tillatelse til nedlegging av dammen. I tilfelle det er spørsmål angående merknadene ber vi om at HEVs saksbehandler Tore Sollibråten kontaktes på telefon 903 66 373, eller på e-post: tore.sollibraten@hafslundeco.no. Korrespondanse om saken kan sendes til e-post: post@hafslundeco.no eller Hafslund E-CO Vannkraft AS Postboks 990 Skøien 0247 OSLO.

Med vennlig hilsen
Bjørn Ivar Harsjøen
Daglig leder

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og ekspedert uten underskrift

Vedlegg: Notat med ØKAS sine kommentarer til høringsuttalelser til søknad om nedlegging av dam Sølva.

ØKAS sine kommentarer til høringsuttalelser til søknad om nedlegging av dam Sølna

1. Liste over høringsuttalelser

Det har til sammen kommet inn 11 høringsuttalelser til søknaden om nedlegging av dam Sølna.

Offentlige myndigheter og forvaltningsorganer:

1. Statsforvalteren i Innlandet
2. Innlandet Fylkeskommune Samfunnsutvikling
3. Alvdal kommune

Interesse-, nærings-, grunneierorganisasjoner og bedrifter:

4. Alvdal turforening
5. Lovise Hyttes Partisipantskap

Privatpersoner:

6. Knut Holter
7. Johan Furuli
8. Vidar Samuelshaug
9. Karsten Erik Eriksson
10. Bjørn Olav Frank
11. Håkon Øien

2. Høringsuttalelser med søkers kommentarer

Enkelte forhold ved nedleggingen tas opp i flere av høringsuttalelsene. De mest sentrale temaene som tas opp av flere, er kommentert samlet i pkt. 2.1 – 2.3 nedenfor.

2.1 Konesjonsmessige forhold ved nye og gamle Sølna kraftverk og terskler som avbøtende tiltak i regulerte vassdrag

Enkelte av høringspartene mener konsesjonen for nye Sølna kraftverk er av relevans når nedlegging av Sølnadammen skal vurderes. Søker mener derfor det er behov for å beskrive forholdet mellom nye og gamle Sølna kraftverk nærmere. De to kraftverkene er også beskrevet i søknaden, men for helhetens skyld er de viktigste forholdene gjengitt her.

Konesjonsmessige forhold

ØKAS er eier av både gamle og nye Sølna kraftverk. Det finnes ingen vassdragskonesjon eller manøvreringsreglement for gamle Sølna kraftverk.

Det foreligger vassdragskonsesjon for bygging av nye Sølna kraftverk, datert 6.11.2013. Nye Sølna kraftverk ble satt i drift i 2016, og utnytter en større fallhøyde i Sølna enn det gamle kraftverket. Sølnadammen ligger på minstevannføringsstrekningen til nye Sølna kraftverk.

Sølnadammen, med inntaksbassenget til gamle Sølna kraftverk er ikke omtalt i konsesjonsvilkårene for nye Sølna kraftverk. Dammen er imidlertid omtalt på denne måten i NVEs dokument *bakgrunn for vedtak* av 6.11.2013: «NVE har vurdert at *dagens Sølнадam må opprettholdes som terskel selv ved nedleggelse av dagens kraftstasjon. Dette ut fra hensyn til landskap, kulturmiljø og vannkvalitet*».

Er vilkår om terskelbygging i ny konsesjon relevant for Sølnadammen?

a) Sølnadammen er en dam og ikke en terskel

I konsesjonen for nye Sølna kraftverk står det i vilkår nr. 8:
«*I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan NVE pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprensninger m.v. for å redusere skadevirkninger.*»

I denne forbindelse er det vesentlig å vurdere nærmere hva som kjennetegner en terskelkonstruksjon i et vassdrag. En terskel defineres som «*enkle kunstige forhøyninger i elvebunnen på tvers av elveløpet. Tersklene demmer opp vannet ovenfor slik at det dannes sammenhengende vannspeil, våtmarksområder, kulper eller små innsjøer*» (Store Norske Leksikon 2023). Sølnadammen er ingen «enkel forhøyning i elvebunnen» den er en 12 meter høy damkonstruksjon med lukehus, reguleringsinnretninger, tappeløp og flomløp med videre.

ØKAS bestrider ikke at standardvilkår om terskler kan benyttes til å pålegge terskelbygging i vassdrag med redusert vannføring på grunn av regulering, men er av den klare oppfatning at Sølnadammen ikke kan kreves opprettholdt med hjemmel i dette vilkåret. Bakgrunnen for dette synspunktet er at Sølnadammen er en 12 meter høy dam og ikke en terskelkonstruksjon som «terskelvilkåret» er ment å gjelde for. Det gjøres også oppmerksom på at dammens reguleringsinnretninger blir åpnet i forkant av flomsituasjoner i Sølna, dette for å begrense flomstigningen oppstrøms. Skal dammen bestå mener søker denne praksisen vil måtte videreføres. Selv om Sølnadammen også holder oppe et vannspeil som ønskes bevart av hensyn til blant annet landskapet, så mener ØKAS at vilkår om terskelbygging ikke kan brukes som hjemmel for å kreve dammen opprettholdt.

Det gjøres videre oppmerksom på at ØKAS ikke har mottatt noe eget pålegg fra NVE om å opprettholde Sølnadammen.

b) Kostnader ved videreføring av Sølndammen er ikke forholdsmessig

Så lenge det har vært forutsetninger for videre drift av gamle Sølna kraftverk, har opprettholdelse av Sølndammen og inntaksbassenget vært akseptabelt med hensyn på økonomi. ØKAS har opprettholdt Sølndammen parallelt med driften av nye Sølna kraftverk siden 2016. Når det gamle kraftverket nå har havarert, og det ikke er lønnsomhet i å utføre nødvendige reparasjoner, har Sølndammens funksjon som en del av et anlegg i drift, opphørt. På toppen av dette er det nå klart at Sølndammen, med hensyn på krav til damsikkerhet, vil utløse betydelige kostnader til vedlikehold og oppgradering. Et anslag på nødvendige kostnader for å bringe dammen i tråd med gjeldende krav, ble i 2021 beregnet til ca. 10 millioner kroner. Kostnader til fremtidig tilsyn, drift og vedlikehold vil komme i tillegg.

Søker bestrider ikke at det kan settes vilkår som legger «vekt på å sikre en best mulig landskapsmessig tilpasning og på å opprettholde det naturlige liv i vassdraget» jf. vannressurslovens § 26. Samtidig fremgår det av de forberedende arbeidene til vannressursloven at «det må imidlertid innfortolkes en forholdsmessighetsvurdering slik at ikke ethvert tiltak for å oppnå denne målsettingen uavhengig av ulempe eller utgift for tiltakshaveren, skal kunne pålegges» (Olje- og energidepartementet 1998-99).

Nye Sølna kraftverk er et småkraftverk med en årlig produksjon på ca. 16 GWh. Inntaksdammen til nye Sølna kraftverk er en nødvendighet for driften av det nye kraftverket. Den begrensede kraftproduksjonen ved nye Sølna kraftverk tatt i betraktning mener søker det vil være urimelig å kreve at det skal opprettholdes to damanlegg av betydelig størrelse i vassdraget, når det av hensyn til kraftverksdriften kun er nødvendig med den ene nye dammen. I tilfelle Sølndammen skal bestå må kostnadene forbundet med den gamle dammen bæres av nye Sølna kraftverk. Den gamle dammen har ingen nytte for driften av nye Sølna kraftverk, og kostnadene ved eventuelt å skulle opprettholde den gamle dammen vil utelukkende være for å tilgodese allmenne og private interesser i vassdraget. Søker er av den oppfatning at nytten av å opprettholde Sølndammen, ikke står i forhold til de betydelige kostnadene som påkrevd oppgradering av damanlegget vil medføre og at krav om forholdsmessighet derfor ikke er oppfylt, jf. vannressurslovens forberedende arbeider (Olje- og energidepartementet 1998-99).

Stort fall ved Sølndammen gjør strekningen uegnet for terskelbygging

I Vassdragshåndboka (NVE 2023) er det omtalt forhold som kjennetegner elvestrekninger hvor bygging av terskler som landskapselement er uegnet. «Der det er stort fall vil en terskel som har til hensikt å demme opp vannstanden oppstrøms terskelkrona, få meget begrenset virkning. Rette elvestrekninger som har jevnt fall større enn 1:100 – 1:200, har vist seg lite egnet for slike terskler» (Vassdragshåndboka, side 238).

Naturgitte forhold i Sølna gjør at elva har ca. 12 meter fall på den ca. 280 meter lange strekningen hvor det gamle inntaksbassenget ovenfor Sølndammen er lokalisert. Dette tilsvarer et gjennomsnittlig fallforhold på ca. 1:25. Elvas fall på strekningen er betydelig

større enn det som er anbefalt for elvestrekninger hvor det kan bygges terskler med hensikt å opprettholde et vannspeil som landskapselement.

NVE er forvaltningsmyndighet for vassdrag og besitter et av landets beste kompetansemiljøer på vassdragsteknikk. Søker mener NVEs vurderinger i Vassdragshåndboka er korrekte, og at det følger av dette at Sølna ved Sølнадammen er alt for bratt til bygging av landskapsterskler. Ut fra dette kan det ikke kreves at ØKAS skal opprettholde en 12 meter høy dam for å bevare et vannspeil på den bratte elvestrekningen.

Damsikkerhet - regelverk

Sølнадammen er med sine 12 meters høyde i bruddkonsekvensklasse 2 etter damsikkerhetsforskriften.

På grunn av at elvestrekningen er bratt, vil en eventuell noe lavere dam- / terskelkonstruksjon som skal opprettholde et visst vannspeil på deler av strekningen som inntaksbassenget i dag dekker, likevel måtte bli forholdsvis høy.

Det kan derfor ikke utelukkes at en eventuell dambruddbølge fra en slik redusert dam / terskel i dette området vil medføre negative konsekvenser for fylkesvegbrua og det nedenforliggende slaggdeponiet ved Lovise hytte. Det følger av dette at en dam- / terskelkonstruksjon, som skal kunne holde oppe et nevneverdig vannspeil, kan bli klassifisert i klasse 1 eller høyere jf. damsikkerhetsforskriften.

Søker mener at det så langt det er mulig bør unngås å etablere landskapsterskler med bruddkonsekvenser, som gjør at de klassifiseres til klasse 1 eller høyere etter damsikkerhetsforskriften. Terskler/dammer som på grunn av konsekvenser ved eventuelt brudd havner i konsekvensklasse 1 eller høyere, er vesentlig dyrere å etablere og drifte enn anlegg uten nevneverdige bruddkonsekvenser.

Ny inntaksdam kompenserer for natur, miljø og friluftsliv ved fjerning av Sølнадammen

Etter NVEs vurdering i 2013 om Sølнадammens betydning som terskelbasseng i vassdraget, har nye Sølna kraftverk blitt bygd ut. I forbindelse med nye Sølna kraftverk er det oppført en ny inntaksdam ved Malmtekta oppstrøms Sølнадammen. Den nye inntaksdammen har skapt et betydelig nytt vannspeil i vassdraget på nærmere 85 dekar. Til sammenligning holder Sølнадammen oppe et vesentlig mindre vannspeil på ca. 16 dekar. Med hensyn på positiv landskapseffekt av et terskelbasseng i vassdraget, mener søker at det nye inntaksbassenget har en vesentlig større betydning, enn det Sølнадammen med det gamle inntaksbassenget representerer.

Strandlinja rundt det nye inntaksbassenget ved Malmtekta består hovedsakelig av skog og det er ingen bebyggelse i umiddelbar nærhet. Sammen med den betydelige større vannflaten så mener søker det derfor ligger bedre til rette for allmenn ferdsel og utøvelse av vanntilknyttet friluftsliv, enn hva som er tilfelle ved inntaksbassenget ved Sølнадammen. Ved Sølнадammen er vannspeilet mindre og tilgjengeligheten til strandsona mer begrenset av bebyggelse og dyrket mark.

Med hensyn på vanntilknyttet dyre- og fugleliv utgjør det nye inntaksbassenget ved Malmtektta et vesentlig større leveområde. Dette leveområdet er mer skjermet for forstyrrende menneskelig aktivitet, enn hva som er tilfelle ved Sølнадammen.

2.2 Om sedimenttransport i vassdraget

Norconsult har i 2021 utarbeidet et eget notat om sedimenttransporten i Sølnavassdraget og mulige effekter hvis Sølнадammen rives. Notatet er lagt til grunn for deler av vurderingene nedenfor.

Sølнадammen og ny dam ved Malmtektta

Siden Sølнадammen ble oppført har den dannet en erosjonsbasis for erosjonskreftene som elvestrekningen ved inntaksbassenget har vært utsatt for. Stein, grus og grov sand har blitt avsatt i inntaksbassenget, mens mye av de finere fraksjonene har passert. Sammenlignet med en situasjon uten dam, har dette medført økt masseavlagring i inntaksbassenget. I øvre del av inntaksbassenget består massene hovedsakelig av stein, grus og grov sand, mens i nedre del nærmest dammen er det avsatt noe mer finpartikulært materiale.

Den nye dammen ved Malmtektta er inntaksdammen til nye Sølna kraftverk og ligger ca. 1,5 km ovenfor Sølнадammen. Inntaksbassenget bak den nye dammen fungerer som et sedimentasjonsområde og har tilsvarende effekt på massetransporten i vassdraget som Sølнадammen.

Utvikling hvis Sølнадammen rives

Hvis Sølнадammen fjernes vil massene som allerede er avlagret i inntaksbassenget, få større belastning fra det strømmende vannet. Erosjon i avsatte masser fra inntaksbassenget vil føre til at elva nedstrøms blir tilført ekstra masse i en periode. Tilførselen vil avta gradvis etter hvert som bassenget tømmes for eroderbar masse. Tømmingen vil ta lang tid og vil særlig skje under store flommer. På lang sikt vil tilførselen av masse til nedre del av Sølna bli redusert i forhold til naturtilstanden, fordi den nye inntaksdammen ved Malmtektta fanger mye av massetransporten.

I elvas yttersving i det gamle inntaksbassengets øvre del er det en skråning med aktiv erosjon. Dersom erosjon fører til senking av elvebunnen her, kan det føre til undergraving av skråningsfoten hvor det allerede pågår aktiv erosjon. Gitt en slik utvikling vil omfanget av erosjon og faren for ras i denne skråningen øke.

Nedstrøms Sølнадammen har Sølna dannet et bredt deltaområde ned mot Folla. Her har Sølna avsatt masse som er erodert lengre oppe i vassdraget, eller hentet fra de bratte sideskråningene som omkranser deltaet. Nå er nedre deler av Sølna forbygd slik at naturlig sideveis forflytning er stoppet, erosjon og avlagring fører derfor til at bunnen senker eller hever seg mellom flomvollene. Etter hvert som elva flater ut mot deltaområdet, kan det påregnes at masser som eroderes fra inntaksbassenget, blir avsatt i området der elva flater ut og vannhastigheten avtar. Masse som avlagres kan føre til bunnheving og høyere vannstand. Dannelse av nye grusører eller utvidelse av eksisterende, vil presse vannet mot elvebreddene og øke erosjonsbelastningen.

Tilførsel og avlagring av masse i nedre del av Sølva skyldes i hovedsak naturlige prosesser, men når dammen fjernes vil tilførselen sannsynligvis øke i en periode. I området hvor det forventes økt masseavlagring og fare for erosjon består sideterrenget hovedsakelig av utmark med skog. I dette område er elvas umiddelbare nærområde ikke bebygd. Eventuelle økonomiske ulemper som følge av erosjon langs elveløpet i dette området, vil derfor være begrenset. Erosjon og massetransport er naturlige prosesser som er viktige for naturlig vassdragsutvikling. Søker mener man derfor bør la disse prosessene foregå mest mulig uforstyrret, og unngå unødvendige sikringstiltak.

Om gyteforhold for fisk i Sølva

Sølnadammen har over lang tid hindret naturlig massetransport i Sølnavassdraget. I elveløpet nedenfor dammen har utvasking av finere fraksjoner i bunnsstratum ført til et grøvre bunnsstratum som er dårligere egnet for gyting. Forholdet beskrives i en rapport om fiskeforholdene i Sølva fra 2022 (Næstad 2022). Riving av dammen vil trolig føre til at massetransporten i vassdraget nedenfor Sølnadammen vil øke på grunn av noe påregnelig erosjon i massene som er avlagret oppstrøms dammen. Dette vil trolig være positivt for fiskens tilgang på gytesubstrat i nedre deler av Sølva.

Mulige tiltak

Erosjonssikring

I forbindelse med fjerning av dammen, planlegges det å punktsikre den erosjonsutsatte skråningen i yttersvingen ved inntaksbassenget jf. figur 22 i søknaden. Dette for å begrense erosjonsutvikling her og tilførsel av ny masse til vassdraget, i tilfelle elvebunnen inn mot skråningen skulle senke seg. Tiltaket vil bli innarbeidet i detaljplan for miljø og landskap for fjerning av dammen.

Ny dam ved Malmtektta som tiltak for å redusere massetransport

Hvis Sølnadammen rives er det påregnelig at noe av massene som er sedimentert i inntaksbassenget vil bli transportert med vannstrømmen nedover. Derfor vil massetransporten i nedre del av vassdraget trolig øke i en periode etter at dammen er fjernet. På lang sikt er imidlertid den nye dammen ved Malmtektta et effektivt tiltak for å redusere massetransporten i vassdraget. Søker legger derfor til grunn at massetransporten i nedre deler av Sølva på sikt vil gå ned som følge av dammen ved Malmtektta.

Avlagrede masser kan være en utnyttbar ressurs

Søker mener masser som er avlagret i øvre del av inntaksbassenget til Sølnadammen tilhører eierne av elvebunnen der massene ligger. I en av høringsuttalelsene nevnes det at massene kan være egnet for knusing. Søker er også av den oppfatning at massene kan være en ressurs som kan gi mulighet for uttak, knusing og salg av masse til ulike byggeformål. Massene er avsatt i rennende vann og er trolig forholdsvis godt sorterte og uten de fineste fraksjonene som har blitt spylt videre. Ved nedlegging av dammen vil store deler av massene bli lett tilgjengelig for uttak.

Det er ikke alltid mulig å få tillatelse til grusuttak i vassdrag, men søker mener høringsuttalelsene i denne saken viser at flere med interesse for vassdraget synes å være positive til masseuttak. Søker kjenner imidlertid ikke markedssituasjonen for slike masser i området, men påpeker at de avlagrede massene muligens kan gi grunnlag for uttaksvirksomhet. Et eventuelt uttak av disse massene må etter søkers vurdering initieres av grunneierne, som også må sørge for å skaffe nødvendig tillatelse til uttaket. ØKAS ønsker ikke å påta seg noe ansvar for eventuelle masseuttak.

Overvåkning av erosjonsutvikling

Det føres regelmessig tilsyn med ØKAS sine anlegg i driftsfase. For å kunne følge med på eventuell erosjonsutvikling i tiden etter dammen er fjernet, foreslår søker at en overvåkning av eventuell erosjon på elvestrekningen som inntaksbassenget i dag dekker, inkluderes i miljøtilsynet som utføres ved øvrige anlegg i Sølna. Det foreslås at overvåkningen i utgangspunktet gjøres en gang årlig i de første 5 år og siden hvert andre år i ytterligere 5 år etter at dammen er lagt ned. Etter eventuelt større flomhendelser i denne perioden vil det bli utført supplerende tilsyn.

Erosjon i et elveløp som Sølna, er en naturlig prosess, og fjerning av Sølнадammen vil i en lengre periode bringe massetransporten nærmere naturlig transport. Hvis ønskelig kan søker likevel etablere en rutine hvor en kortfattet beskrivelse av erosjonsforholdene oversendes NVE og kommunen etter utført tilsyn.

Private interesser nedstrøms Sølнадammen

De som ser med bekymring på at mer masse kan bli avlagret nedover i Sølna, vil ha stor nytte av at også den nye dammen ved Malmtektta vil holde tilbake transport av grus og stein i vassdraget. I alle år etter at Sølнадammen ble oppført i 1915 har grunneierne nedstrøms fått redusert de ulempene som kan oppstå for eiendommene som følge av at masse sedimenterer i elva. Denne fordelingen har vært en konsekvens av Sølнадammen, men uten at grunneierne har hatt noen kostnader forbundet med dette.

Om Sølнадammen fjernes mener søker at en forhenværende dameier ikke skal ha noe spesielt ansvar for erosjon og sedimenttransport i vassdraget. Fjerning av Sølнадammen medfører at de naturlige prosessene med erosjon og sedimentering blir mer likt vassdragets opprinnelige tilstand. Søker mener grunneierne langs Sølna må forholde seg til endrede og mer naturlige forhold, på samme måte som grunneiere langs andre vassdrag.

Søker gjør også oppmerksom på at Alvdal kommune tilbys å overta eierskapet til Sølнадammen. I tilfelle grunneiere langs vassdraget ønsker dammen opprettholdt av hensyn til sine private interesser, vil disse stå fritt til å inngå samarbeid med kommunen for eventuelt å opprettholde dammen.

2.3 Nedlegging av Sølndammen og vannkvaliteten i vassdraget

I noen av høringsuttalelsene fremmes synspunkter om at Sølndammen har betydning for vannkvaliteten i vassdraget. Siden påstanden ikke er nærmere begrunnet i noen av uttalelsene, er det imidlertid ikke åpenbart hvilken sammenheng høringspartene mener det er mellom bevaring av Sølndammen og vassdragets vannkvalitet.

Når det gjelder hvordan vannkvaliteten i Sølna kan påvirkes av om dammen rives, må perioden med utførelse av rivearbeidet vurderes for seg. Ved riving vil det bli utført gravearbeid og knusing av betong nær vassdraget, og det er åpenbart at denne aktiviteten forbigående kan påvirke vannkvaliteten ved tilslamming av vassdraget nedenfor. Metode for riving og avbøtende tiltak for å begrense tilslamming i anleggsperioden vil bli nærmere beskrevet i detaljplan miljø og landskap (DML).

Fra inntaket til nye Sølna kraftverk slippes det minstevannføring på 600 l/s i perioden 1.5 – 30.9 og 150 l/s i resten av året. I Vann-nett er det angitt at diffus avrenning fra dyrket mark forekommer i liten grad (www.vannportalen.no/verktøy/vann-nett/). Det legges derfor til grunn at minstevannføringen og tilsig fra restfeltet nedenfor inntaksdammen til nye Sølna kraftverk bidrar til en tilstrekkelig god sirkulasjon og vannutskiftning på den regulerte elvestrekningen. Nye Sølna kraftverk kjøres etter tilsiget i vassdraget opp til 10 m³/s som er kraftverkets slukeevne. Når vannføringen overstiger kraftverkets slukeevne, oppstår det overløp ved inntaksdammen ved Malmtektea. Nedenfor utløpet av nye Sølna kraftverk fremstår vassdragets vannføring som uregulert.

NVE skriver i notatet «bakgrunn for vedtak» av 6.11.2013 at Sølndammen bidrar til bedret vannkvalitet. I forbindelse med utbygging av nye Sølna kraftverk ble en privat brønn ved Kvernhusøya tilknyttet kommunal vannforsyning. Dette tiltaket var ikke utført på tidspunktet da NVE forfattet sitt notat i 2013. Søker forstår derfor NVEs formulering slik at vannkvaliteten settes i direkte sammenheng med vannkvaliteten ved den tidligere brønnen ved Kvernhusøya, som lå like inntil elva.

Oppsummert mener søker at nedlegging av Sølndammen som omsøkt ikke vil ha noen nevneverdige konsekvenser for vannkvaliteten i vassdraget.

2.4 ØKAS sine kommentarer til de enkelte høringsuttalelsene

1) Statsforvalteren i Innlandet, datert 9.02.2023

Statsforvalteren i Innlandet (SI) kan ikke se at fjerning av dammen vil være i konflikt med interessene SI er satt til å ivareta. Derimot mener SI at fjerning av dammen kan bidra til at elvestrekningen ovenfor dammen bringes nærmere opprinnelig tilstand.

SI mener det må påregnes erosjon i det gamle inntaksbassenget etter fjerning av dammen og at det er naturlig at tiltakshaver må overvåke utviklingen og om nødvendig sette inn tiltak. En tillatelse til riving må ifølge SI uansett inneholde vilkår om å overvåke revegetering i det tidligere inntaksbassenget, og om det viser seg nødvendig

legge til rette for og ta hånd om tiltak for å revegetere. SI omtaler videre forhold til håndtering av rivningsmasser og forventer at en forsvarlig håndtering av disse massene, samt spørsmålet om revegetering blir beskrevet i detaljplan for miljø og landskap.

Ut over dette har Statsforvalteren lagt ved en rapport fra Høgskolen i Innlandet i 2022, omkring fiskens levekår m.m. i Sølva som sideelv til Folla. I rapporten anbefales det ved en eventuell rivning, en delvis restaurering av elveløpet nedenfor Sølvanadammen ved å fjerne/flytte forbygningene på hele eller deler av strekket og la naturlige erosjons- og avsetningsprosesser gå sin gang. Ut fra kart og flyfoto synes dette realistisk på deler av strekningen uten at det går ut over etablert arealbruk mener Statsforvalteren, og skriver videre at dette i så fall vil kunne være et positivt tiltak både i forhold til fisk og andre vassdragstilknyttede naturverdier. Det anbefales at en slik eventuell restaurering gjennomføres før dammen rives, slik at massene kan fordele seg på et videre løp. Statsforvalteren ber i så fall NVE vurdere tiltakshavers deltagelse i dette, som et avbøtende/kompenserende tiltak i forhold til Sølva kraftverk sin virkning på tilførselen av grus til strekningen nedenfor.

Søkers kommentarer:

Søker er fornøyd med at SI er enig i at fjerning av dammen er et tiltak for å bringe elvestrekningen ovenfor dammen nærmere opprinnelig tilstand.

Innspill om erosjon i det gamle inntaksbassenget etter fjerning av dammen er kommentert under pkt. 2.2.

Før en eventuell riving tar til vil det bli utarbeidet DML. Denne planen vil inneholde en nærmere redegjørelse for gjennomføring av rivingsarbeidet herunder også arealbruk og istandsetting, samt håndtering av rivningsmassene. Når det gjelder revegetering er det søkers utgangspunkt at dette skal skje basert på naturlig innvandring av stedeegne arter langs elva. Skulle det etter nedtapping vise seg at deler av det tørrlagte terrenget skulle bli utsatt for skjæmmende overflateerosjon, på grunn av tilsig fra ovenforliggende terreng, kan det iverksettes tiltak ved tilsåing med frøblanding av hurtigvoksende gressarter. Etablering av hurtigvoksende gress vil kunne danne et vegetasjonssjikt som kan bidra til å begrense eventuell overflateerosjon. Samtidig vil tilsåing med gress forsinke innvandring og reetablering av stedegen vegetasjon, som på sikt vil gi det mest naturlige vegetasjonsbildet. Når dammen er nedlagt foreslår søker at dette tiltaket vurderes løpende, inntil stedegen vegetasjon er etablert i tidligere neddemt areal.

Med fare for å bidra til spredning av fremmede og ikke stedeegne arter inn i området anbefales ikke vilkår for revegetering som innebærer tiltransport av jordmasser fra andre områder. Et tiltak som vil bli nærmere vurdert ved utarbeiding av DML, er om det er avsatt fine masser i inntaksbassengets nedre del som eventuelt kan omfordes til andre mer utvaskede deler av reguleringssona. Ved eventuell flytting av slike masser som et tiltak for å fremme den naturlige revegeteringen, er det for å unngå utvasking viktig at massene legges over nivået for flomvannføring. Søkers plan for revegetering og opplegg for overvåking vil bli nærmere beskrevet i DML.

SI påpeker at det kan være behov for en helhetlig plan for Sølnavassdraget nedenfor Sølbadammen. Søker registrerer at SI tar til orde for å gjenåpne et tidligere avstengt elveløp i Søl nas nedre del. Et slik tiltak vil berøre grunneiere og interesser som søker ikke har oversikt over. Når det gjelder spørsmålet om sideløpet skal gjenåpnes så er ikke dette noe det er naturlig at søker kommenterer nærmere her. Denne type tiltak krever også planlegging og involvering av alle berørte parter hvis det skal vurderes nærmere. Det er andre som har utført erosjonssikring og forbygninger i vassdraget, og søker kan ikke se at ØKAS skal ha noen rolle i tilfelle det skal gjøres endringer på disse.

Hvis aktuelle myndigheter beslutter at gjenåpning av sideløpet skal gjennomføres vil imidlertid ØKAS, som en næringsaktør i vassdraget, være åpen for å vurdere en søknad om økonomisk støtte til en andel av prosjektet. Et eventuelt bidrag forutsetter at det kan fremlegges en finansieringsplan hvor flere bidrar til utførelsen.

2) Innlandet Fylkeskommune Samfunnsutvikling, datert 14.3.2023

Innlandet Fylkeskommune (IF) motsetter seg ikke riving av dammen, men mener dammen skal dokumenteres grundig før rivningen, og ber søker kontakte Musea i Nord-Østerdalen for veiledning i dokumentasjonsarbeidet. IF skriver at det ikke er behov for å utføre arkeologisk registrering i denne saken, men viser til at freda kulturminner likevel kan finnes og tiltakshavers plikt til å stanse arbeidet hvis uregistrerte freda kulturminner skulle oppdages i samband med arbeidet.

IF påpeker ellers at området med Sølbadammen og Sølna Kraftverk framstår som et teknisk, industrielt kulturminne, og at dammen og gamle Sølna kraftverk er oppført som ett av fem prioriterte kulturminner under tema «handverk, elektrisitet, industri» i «Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljø Alvdal og Tynset».

IF viser til at området benyttes til nærfriluftsliv for de som bor i området og at mulighetene til å opprettholde utøvelsen av friluftsliv ivaretas både i anleggsfasen og etterpå, samt at skader på anlegg blir satt i stand.

I uttalelsen trekker IF også frem at kantsone langs vassdrag skal behandles skånsomt og at det legges opp til reetablering av kantsonevegetasjon etter utført riving. Det forventes at fare for introduksjon av fremmede arter til vassdraget i forbindelse med tiltransport av utstyr og maskiner, blir møtt med aktuelle forebyggende tiltak. Det bes om at mulighetene for bevaring av vannkvalitet og fisk drøftes nærmere i detaljplan for miljø og landskap.

Med bakgrunn i fiskeundersøkelsen fra 2022 viser IF til at det er mangel på egnet gytesubstrat nedstrøms Sølbadammen, og at fjerning av dammen vil bidra til at elveløpet nærmer seg det naturlige. Massene fra dammen kan bidra til å skape mer variasjon i bunnsubstratet nedstrøms, og derfor gjøre strekningen mer velegnet som gyte- og oppholdsområde for fisk.

Søkers kommentarer:

Søker er positiv til å involvere Musea i Nord-Østerdal i forbindelse med dokumentasjon av dammen før riving. Videre mener søker at planene for riving hensyntar kulturminneverdier, ved at nordre del av dammen med et lukehus og inntak er foreslått bevart. Som et ytterligere tiltak for å ivareta kulturhistorien har søker foreslått å sette opp en informasjonstavle på stedet, med nærmere beskrivelse av damanlegget og det gamle kraftverket. Søker mener derfor at tidsdybden og den kulturhistoriske forståelsen av området vil bli bevart, selv om deler av Sølndammen fjernes. Videre er søker oppmerksom på at det må tas hensyn til uregistrerte kulturminner som eventuelt måtte påtreffes under anleggsarbeidet.

Når det gjelder muligheter til utøvelse av friluftsliv i områder som blir berørt av nedleggingen, vil aktuelle tiltak bli vurdert nærmere i DML. Videre vises det også til pkt. 2.1 om at vannspeilet som den nye dammen ved Malmtektea holder oppe, kompenserer for deler av ulempene som friluftslivet påføres når Sølndammen rives.

Tiltak mot spredning av fremmede arter, revegetering, kantsone, vannkvalitet og fisk vil bli nærmere beskrevet i DML for utførelse av rivningen. Når det gjelder innspill om vannkvalitet vises det også til pkt. 2.3 ovenfor.

Søker deler IF sin forståelse om at fjerning av dammen vil være positivt for fisk i vassdraget.

3) Alvdal kommune, datert 31.03.2023

Alvdal kommune har i møtet den 30. mars i år fattet følgende vedtak:

«1. Alvdal kommune, kommunestyret, går imot at Hafslund E-CO AS og Østerdalen Kraftproduksjon på nåværende tidspunkt får tillatelse til rivning av Sølndammen.

2. Tiltaket med å rive må inneholde en bedre plan for istandsetting av damområdet og det gamle elveløpet, som etter over 100 år har blitt en viktig del av landskapsbildet.

3. Kommunestyret vektlegger de lokale høringsuttalelsene, som vi mener forsterket vilkåret som NVE i sin tid satte i 2013 da bygging av nye Sølna kraftverk ble gitt konsesjon. Hensynet til landskap, vannkvalitet og kulturmiljø ble vektet tungt den gang, og bør ikke vektes annerledes nå.»

Kommunen skriver i uttalelsen at Sølndammen sammen med gamle Sølna kraftverk er en del av hensynssone i kommunedelplanen fra 2011, samt i kommunal delplan for kulturminner og kulturmiljø. Kommunen mener dette tilsier at dammen ikke ønskes revet.

Kommunen mener kostnadsbildet som er tegnet for å opprettholde dammen i liten grad er etterprøvbart. Videre nevnes at det vil være flere betydelige avbøtende tiltak som

kommunen mener ØKAS må ta ansvar for om dammen rives, og som også vil medføre kostnader.

I saksutredningens konklusjon står det blant annet følgende: *«Sølnadammen med dens områder opp og nedstrøms har stor verdi både i forhold til friluftsliv og generell bo-/livskvalitet, samt næringsutøvelse. I tillegg kommer hensynet til dyre- og fugleliv, samt det utvilsomt rike antall og sammensetningen av kulturminner, hele kulturmiljøet og industrihistorien slik området framstår som i dag. Ut fra dette innstiller kommunedirektøren på at kommunestyret inntil videre ber NVE stanse ØKAS og Hafslund E-CO AS sine planer for rivning av Sølnadammen.»*

Søkers kommentarer:

Søker har forståelse for at Sølnadammen har lokalhistorisk interesse, men mener at fordelene ved å videreføre anlegget ikke kan forsvare de betydelige oppgraderingskostnadene som vil være nødvendig for å ivareta sikkerheten ved anlegget. Selv om deler av dammen rives, vil andre deler av gamle Sølna kraftverk bestå. Dette, sammen med dokumentasjon av dammen før riving og en ny informasjonstavle, mener søker vil ivareta hensynet til kulturhistorien ved anlegget. I denne forbindelse er det relevant å vise til det nærliggende kulturminnet Lovise hytte. Selv om den opprinnelige bygningsmassen er fjernet har restene etter anlegget, takket være god formidling, fortsatt stor lokalhistorisk interesse.

DML for tiltaket vil inneholde nærmere beskrivelse av hvordan damområdet, elveløpet og bunnen i inntaksbassenget skal istandsettes.

Kommunen mener det i forbindelse med konsesjonsbehandling for nye Sølna kraftverk er lagt føringer som tilsier bevaring av dammen. Søker er ikke enig i dette, og forholdet er nærmere kommentert i punkt 2.1. Videre mener søker at denne saken gjelder adgangen til nedlegging av et vassdragsanlegg. I henhold til vannressursloven § 41 annet ledd skal konsesjon til nedlegging gis om ikke særlige grunner taler imot. I merknadene til bestemmelsen i forarbeidene er det angitt at *«I praksis vil det ikke være aktuelt å nekte konsesjon til nedlegging i andre sammenhenger enn i forbindelse med overføring av anlegget etter § 42, eller hvis anlegget blir fredet etter kulturminneloven, eventuelt som en del av et biotopvern etablert etter naturvernloven»*. Som nevnt i oversendelsesbrevet planlegger ØKAS å fremsette et tilbud til Alvdal kommune om å overta dammen, for øvrig er ingen av de nevnte forbehold aktuelle for Sølnadammen.

Søker registrerer at Alvdal kommune går imot at det skal gis tillatelse til riving av Sølnadammen. Nyttverdi som anføres for å opprettholde dammen er i all hovedsak av allmenn karakter, herunder blant annet hensynet til kulturhistorie, landskap, bomiljø og friluftsliv. Søker mener den nye dammen ved Malmtektea er et godt kompenserende tiltak for friluftslivet i området, jf. pkt. 2.1. Gamle Sølna kraftverk er tatt ut av drift, samtidig som Sølnadammen heller ikke har noen funksjon for driften av nye Sølna kraftverk, jf. pkt. 2.1. En videreføring av dammen vil i tillegg nødvendiggjøre en vesentlig oppgradering for å ivareta krav til damsikkerhet, beregnet til ca. 10 millioner 2021 kroner. Ut ifra dette, og at fordelene ved å bevare damanlegget i hovedsak er en

allmenn interesse, mener søker at kommunen er en mer naturlig eier av damanlegget, hvis det ikke skal rives.

Vannressurslovens §42 tilrettelegger for overføring av vassdragsanlegg til noen som ønsker det opprettholdt. Søker tar derfor sikte på å fremme et tilbud til Alvdal kommune om å overta eierskapet til Sølнадammen, som alternativ til nedlegging og riving. I tilfelle kommunen overtar eierskapet til dammen med alle tilhørende forpliktelser, vil ØKAS frafalle søknad om nedlegging.

4) Alvdal turforening, datert 8.03.2023

Alvdal turforening har ingen ting å bemerke til saken sett fra ståstedet til en frivillig organisasjon som tilrettelegger for friluftslivet i Alvdal. Dog blir det likevel påpekt viktigheten av at arbeidet gjøres pent og at det fortsatt blir et mindre vannspeil i dagens dam. Videre omtaler turforeningen en bratt og rasutsatt sti vest for Sølna, nedstrøms brua ved dammen, hvor det har gått et ras og at stien derfor bør enten sikres eller tas bort.

Søkers kommentarer:

Stien som nevnes i uttalelsen berører flere eiendommer som eies av andre enn ØKAS. Søker er kjent med at det gikk et ras ved stien for noen år siden og foreslår at det kan vurderes nærmere om det skal settes opp skilt som varslers om faren ved å benytte stien. I tilfelle ØKAS skal ta initiativ til skilting, forutsettes det at man finner hensiktsmessige skiltplasseringer på ØKAS sin egen grunn.

Søker mener elveløpet ved dammen er for bratt til at det kan legges opp til bevaring av vannspeil ved nedlegging av anlegget, jf. pkt. 2.1.

Istandsetting ved nedlegging vil bli nærmere beskrevet i DML.

5) Lovise Hyttes Partisipantskap, udatert

Lovise Hyttes Partisipantskap (LHP) forvalter og formidler kulturmiljøet Lovise hytte etter avtale med grunneier ØKAS. I sin uttalelse til planene er de innledningsvis inne på det historiske kulturmiljøet ved Lovise hytte og peker på at Sølna spesielt ved flom, men også ellers, graver ut forstøtninga mot elva og slagghaugen bak denne. Sikringsanlegget er en tømmerkisteforbygning, restaurert etter flommen i 1995 og registrert som kulturminne. LHP er noe bekymret for hva mulig endret vannføring ved nedlegging av Sølнадammen vil si for Lovise hytte, særlig gjelder dette dam, sikringsanlegg og slagghauger.

De viser bl.a. til Hedmark Fylkeskommune som etter befaring da nye Sølna Kraftverk var omsøkt, den 27.06.2013 skrev følgende om Lovise Hytte og området rundt: «Samlet sett er dette et kulturminneområde med betydelig tidsdybde i industrihistorisk sammenheng og med stor kulturhistorisk interesse i både regionalt og nasjonalt perspektiv». Videre uttalte fylkeskommunen da i forhold til Sølнадammen at: «... dersom det på sikt er aktuelt å senke dammen vil de negative konsekvensene for området bli betydelige». Det er den om lag uavbrutte utnyttelsen av vannkraft, fra

starten på smeltehyttetida ca. 1656 til i dag, som gir området dets store tidsdybde og gjør det til et kulturmiljø av nasjonal interesse, skriver LHP.

LHP mener området inkludert både nye Sølna Kraftverk og Sølнадammen med det gamle kraftverket, er et levende teknisk-industrielt kulturminne basert på vannkraft i nærmest uavbrutt linje fra ca. 1656 til i dag. Det vises til slutt til en arkeologisk undersøkelse fra 1998 hvor det gamle damanlegget beliggende i inntaksbassenget oppstrøms Sølнадammen og vassrenna fra dam til hytte ikke ble tilstrekkelig registrert, og mener dette er bakgrunnen for at anlegget ikke er en del av vernesona (H570_2) vedtatt i kommunedelplan Alvdal tettsted fra 2011. LHP trekker dette frem som et eksempel på hvor viktig det er å dokumentere kulturminner, og oppfordrer ØKAS om å søke hjelp blant fagmiljøene til dokumentasjon av Sølнадammen før eventuell riving.

Søkers kommentarer:

Nedlegging av Sølнадammen vil ikke ha noen betydning for vannføringen forbi damstedet, den vil bli som i dag. Nedleggingen vil derfor ikke medføre vannføringsendringer som kan ha betydning for videre erosjon ved forbygningen ved slaggtippen ved Lovise hytte.

Søker bekrefter at dokumentasjon av Sølнадammen før riving, vil skje i samråd med Musea i Nord-Østerdal.

De eventuelle synlige restene av det gamle damanlegget til Lovise hytte vil bli lettere tilgjengelige etter at dammen er nedlagt og vannstanden senket.

Når det ellers gjelder kommentarer til andre innspill om kulturhistoriske forhold vises det til kommentarer til uttalelse nr. 2 og nr. 3.

6) Knut Holter, datert 6.02.2023

Knut Holter oppfordrer til fortsatt kraftproduksjon i gamle Sølna Kraftverk, og etterlyser alternativer som viser videreføring av kraftverket fremfor nedlegging.

Søkers kommentarer:

Søker ser med interesse på alle innspill om økt kraftproduksjon. I dette tilfelle er imidlertid forholdene slik at Nye Sølna kraftverk allerede er bygd for å sikre en bedre utnyttelse av Sølna til kraftproduksjon, enn det som var tilfelle med gamle Sølna kraftverk. Nedlegging av Sølнадammen er en konsekvens av at vannkraften i vassdraget er utnyttet i et nytt Sølna kraftverk.

7) Johan Furuli, datert 24.02.2023

Furuli er nærmeste nabo til inntaksbassenget og er bosatt på Kvernhusøya som ligger sør-vest for Sølнадammen.

Furuli ønsker at dammen skal opprettholdes. Hvis den rives ønsker han ikke at det skal gjøres noen aktive tiltak for å etablere en kantsone med trevegetasjon, men ønsker derimot et område hvor vegetasjon lett kan holdes nede hvor det er innsyn til elva og mulig å fiske.

I uttalelsen vises det til konsesjonsvilkårene for nye Sølna kraftverk og at NVE i denne forbindelse har vurdert at Sølнадammen må opprettholdes som terskel selv ved nedlegging av gamle Sølna kraftverk. Dette for å fremme hensyn til landskap, kulturmiljø og vannkvalitet. Furuli mener det vil være et klart brudd på konsesjonsvilkårene om vannspeilet som Sølнадammen holder oppe, blir fjernet. Han viser videre til at dersom grus- og ørmassene øverst i inntaksbassenget blir tatt med av elva nedover, vil det føre til oppfylling av elveleiet nedenfor kraftstasjonen. I følge Furulis oppfatning er det heller ikke noe pent syn å la massene ligge der, og han mener massene kan fjernes og at de er egnet for knusing.

Det blir forlangt at eiendom 20/88 skal tilbakeføres til Furuli uten vederlag, og det hevdes at en eventuell fjerning av dammen vil medføre verditap av hans eiendom.

Søkers kommentarer:

Søker merker seg at Furuli ikke ønsker noen aktive tiltak for å etablere en kantsone mot vassdraget ved hans eiendom. Revegetering i det tidligere inntaksbassenget vil bli beskrevet i DML for nedleggingen. Søker legger til grunn at aktive tiltak for å fremme vegetasjon kun utføres i samråd med berørte grunneiere.

Søker er ikke enig med påstanden om at nedlegging av dammen vil være i strid med konsesjonsvilkårene for nye Sølna kraftverk, jf. pkt. 2.1.

Angående merknader om de sedimenterte massene i øvre del av inntaksbassenget viser søker til at dette forholdet er kommentert i pkt. 2.3. Deler av de sedimenterte massene ligger i vassdraget utenfor Furulis eiendom. Søker mener de sedimenterte massene kan utgjøre en utnyttbar ressurs for de som eier grunn der massene ligger.

Krav om overføring av eiendomsrett, verditap på eiendom m.m. er privatrettslige forhold søker mener ikke skal tillegges vekt når NVE skal avgjøre søknad om nedlegging av dammen. Privatrettslige forhold kommenteres ikke nærmere her.

8) Vidar Samuelshaug, datert 12.03.2023

Samuelshaug er grunneier langs Sølna nedstrøms dammen. Han påpeker at dammen bidrar til at masse sedimenterer i inntaksbassenget, og at dette er positivt for elveforbygningen som er utført nedover i vassdraget, og for videre sikring av bebyggelse og landbruksarealer. Dammen beskrives som et flott visuelt skue og området benyttes til rekreasjon. Samuelshaug mener dammen har betydning for fugleliv med hekkende stökkender, hegre, fossefall og flere arter. Anlegget beskrives som et kulturelt og historisk minne, og han mener produksjonsanlegget nærmest er et levende museum. Det stilles spørsmål ved om kostnadsoverslaget for videreføring er for høyt og om sikring av et historisk anlegg kan være aktuelt ved spleis. Det konkluderes med at det er ønskelig at damanlegget består, eventuelt minimalt reduseres til sikring er utført.

Søkers kommentarer:

Merknader om nedlegging av Sølndammen og betydning for massetransport og sedimentasjon i vassdraget er kommentert i pkt. 2.2.

Søker har forståelse for at Sølndammen og inntaksbassenget tilfører variasjon i lokalmiljøet og har interesse både visuelt og i forbindelse med rekreasjon. Dammen har stått i vassdraget i over 100 år og har ved sin funksjon holdt oppe et vannspeil som lokalsamfunnet har hatt fordeler av i lang tid. Selv om flere har hatt fordeler av dammen er det ØKAS og tidligere eiere som har finansiert kostnader ved drift og vedlikehold av anlegget. Med hensyn på de forestående store oppgraderingskostnadene, mener søker det ikke med rimelighet kan kreves at ØKAS fortsatt skal opprettholde dammen.

Når det gjelder inntaksbassenget som holdes oppe av Sølndammen, og dette som leveområde for vanntilknyttet fugl, mener søker at den nye dammen ved Malmtekte i stor grad vil kompensere for konsekvensene, jf. pkt. 2.1.

Søker mener merknader om anleggets kulturhistoriske verdi er kommentert ovenfor og viser til kommentarer til uttalelse nr. 2, nr. 3. og nr. 5.

Kostnadsoverslaget for nødvendig oppgradering av dammen er utarbeidet av personell i Hafslund Eco Vannkraft AS (HEV). Overslaget på 10 millioner i oppgradering ble utført i 2021 og de to siste års prisvekst er ikke tatt i betraktning. HEV drifter over 80 vannkraftverk med tilhørende dammer og har lang erfaring med oppgradering av damanlegg i henhold til gjeldende krav til damsikkerhet. Søker understreker at det er et prisoverslag, og at kostnadene ved oppgradering først vil bli mer håndfast hvis man henvender seg til entreprenørmarkedet med en konkret prisforespørsel. Søker støtter seg imidlertid på HEVs overslag og mener dette er dekkende med hensyn på å kunne avgjøre nedleggingsøknaden. I tilfelle det er lokal interesse for å påta seg ansvaret for Sølndammen, gjør vi oppmerksom på at søker vil tilby Alvdal kommune å overta den.

9) Karsten Erik Eriksson, datert 13.03.2023

Eriksson er grunneier langs Sølna nedstrøms dammen. Han påpeker at dammen bidrar til at masse sedimenterer i inntaksbassenget, og at dette er positivt for elveforbygningen som er utført nedover i vassdraget og for videre sikring av bebyggelse og landbruksarealer. Dammen beskrives som et flott visuelt skue. Anlegget beskrives som et kulturelt og historisk minne, og han mener produksjonsanlegget nærmest er et levende museum.

Søkers kommentarer:

Synspunktene i uttalelsen er sammenfallende med deler av uttalelse nr. 8, og det vises til søkers kommentarer til denne uttalelsen.

10) Bjørn Olav Frank, datert 13.03.2023

Frank er grunneier langs Sølva nedstrøms dammen og er bekymret for at en fjerning av dammen vil føre til at sand og grus vil kunne fylle opp elveleiet nedenfor damstedet, og at elva kan ta nye veier under flom. Dette vil kunne medføre problemer for Franks eiendom.

Søkers kommentarer:

Merknader om nedlegging av Sølvdammen og betydning for massetransport og sedimentasjon i vassdraget er kommentert i pkt. 2.2.

11) Håkon Øien, datert 13.03.2023

Øien påpeker at det ligger store mengder elvegrus og sand i inntaksbassenget. Hvis dammen rives kan de avsatte massene komme i bevegelse og bidra til oppfylling av elveløpet nedstrøms damstedet. Det hevdes at det vil være nødvendig å renske opp i elveløpet i lengre tid etter en eventuell riving. Øien er sterkt bekymret for jordbruksareal og bebyggelse som kan være utsatt på elvestrekningen der vannhastigheten blir lavere. Øien krever at elveløpet renskes opp i tiden etter en eventuell riving.

Søkers kommentarer:

Merknader om nedlegging av Sølvdammen og betydning for massetransport og sedimentasjon i vassdraget er kommentert i pkt. 2.2.

Kilder:

Norconsult. 2021. Fjerning av Sølva gamle dam – virkning for massetransport, notat. 32 s.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) 2023. Vassdragshåndboka – Håndbok i vassdragsteknikk. 428 s.

Næstad Frode. 2022. Høgskolen i Innlandet. Sølva – Undersøkelser av kvalitetselement fisk og vurdering av tiltak som kan bedre forhold for fisk i Sølva, Alvdal kommune. 23 s.

Olje- og energidepartementet 1998-99. Odelstingsproposisjon nr. 39 (1998-99) Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven).

Store Norske Leksikon 2023. (<https://snl.no/terskel - i vassdrag>)